

Het voorgestelde nabestaandenpensioen lijkt riant voor wie het krijgt en peperduur voor wie het moet betalen. Subsidie voor partners, boete voor alleenstaanden. Lukt calculerend gedrag uit. Het is niet bedrijfszeker: als een deelnemer niet tijdig actie onderneemt na het einde van een dienstverband kan de partner met lege handen komen te staan. Tweedeling: Flexwerkers, ZZP-ers vallen erbuiten, moeten zelf een verzekering afsluiten. Ook is nog veel onduidelijk.

Partnerschap als levensverzekering?

Het voorgestelde partnerpensioen bij vooroverlijden past bij rijke kostwinners uit de vorige eeuw, die domineren de pensioendiscussie. In de samenleving zijn de normen verschoven, individualistischer geworden. Gewone mensen van nu zien partnerschap niet als levensverzekering.

Voor jongeren, alleenstaanden, part-timers en laagbetaalden die jaar in jaar uit hard werken om de eindjes aan elkaar te knopen is het niet redelijk dat ze extra moeten betalen voor een levenslang inkomen voor iemand die daar nooit voor gewerkt heeft. Zij hebben belang bij een bedrijfszekere goedkopere regeling. Bijvoorbeeld als basis een tijdelijk partnerpensioen voor 5 jaar met mogelijkheid voor aanvullende verzekering voor 10 jaar of levenslang. En uitzonderingsclausules als er jonge kinderen zijn.

Boete voor alleenstaan

Als alleenstaanden verplicht meebetalen aan het nabestaandenpensioen is het gevolg een subsidie voor partners, ofwel een boete voor alleenstaanden. Terwijl alleenstaanden gemiddeld toch al minder verdienen en korter leven. Nog meer ongewenste subsidiering van arm naar rijk. Om dit onrecht te beperken zouden alleenstaanden bij vooroverlijden het recht kunnen krijgen iemand als partner in de zin van het nabestaandenpensioen aan te wijzen. Of alleenstaanden zouden kunnen worden vrijgesteld van de verplichte deelname aan een pensioenfonds.

Calculerend gedrag

Een levenslang inkomen is zeer aantrekkelijk en kan leiden tot calculerend gedrag, rechtszaken en dure jurisprudentie. In een woongroep of familiehuishouden is het handig het jongste lid van het huishouden als partner aan te wijzen om maximaal te profiteren van het levenslang inkomen. "Wie daar geen gebruik van maakt is een dief van de familie-portemonnee". Het bij iemand intrekken, al dan niet met aanbieden van mantelzorg, met partnerschap als clause kan voor een jongere een levenslang inkomen opleveren. Dat maakt de regeling duurder, is dat de bedoeling? Dit calculerend gedrag zal aanvankelijk misschien niet veel voorkomen. Maar eenmaal bekend via sociale media zou het gangbaarder kunnen worden. Achteraf aanpassen van de regeling lijkt problematisch, daarom is het beter vooraf over mogelijk calculerend gedrag na te denken.

Vragen

Er zijn ook vragen. Als meerdere mensen claimen de partner van de overledene te zijn, wie beslist dan, kan het geld ook gedeeld worden. Wordt het levenslang inkomen geweigerd als je je partner vermoordt of tot suicide brengt? De combinatie van verschillende inkomens kan tot een overdreven en maatschappelijk aanvechtbaar inkomen leiden [denk aan ANW, AOW, achtereenvolgende partners die overlijden en pensioen nalaten, hertrouwen]. Zijn daar grenzen aan? Is het wezenpensioen ook voor biologische kinderen van een spermadonor? Als er veel kinderen zijn, wordt dan het wezengeld verdeeld – evenredig of niet? Als iemand is aangesteld maar nog niet begonnen met werken?